

MV
April 20
XIV-1017

HUNGARY

RE-EMIGRANTS (2700) ✓
EXILE (0406)
PERSECUTION AND PURGES (2506/b)

A REDEFECTOR'S EXPERIENCES

SOURCE GRAZ: 20-year-old tractor mechanic, who attended elementary and trade schools for eleven years, and displays typically peasant characteristics. He has no political convictions other than a violent hatred of Communism. His account of his experiences and observations may be regarded as being reliable.

DATE OF OBSERVATION: 10 February to 26 March 1957.

ENGLISH SYNOPSIS: Source escaped to Austria on January 7 but applied for repatriation when his father urged him by cable to return home to his sick mother.

On February 10 source and 11 other redefectors were handed over to the Hungarian authorities at the HEILIGEN-KREUZ-RABAFÜZES border crossing point. Once on Hungarian territory they were treated "like criminals": their pockets were emptied, clothes and baggage very carefully searched for concealed weapons, and they themselves finally taken by a military escort to the repatriation center at ZALAEGERSZEG. Here, after a delay of four days during which the police were too busy registering security suspects arrested in southern Transdanubia, they were interrogated on their experiences in Austria.

Released and sent home, source was given a certificate in lieu of a proper identification card. He soon discovered that this document branded him as a suspect. Traveling to SZOMBATHELY to visit his mother in hospital, he was dragged from the train by border guards who stated he was forbidden to go more than 10 kilometers from his home or in the general direction of the frontier.

According to statements made by a friendly policeman, source, like former employees of the SZENTGOTTHARD scythe factory, had only been permitted to return home to the western border zone because of the great shortage of trained workers prevailing in the area. Intellectuals, the policeman is reported as having said, are under no circumstances permitted to resume work at their former places of employment when they return to Hungary.

EVALUATION COMMENT: The return of redefectors by way of the southern border zone is correctly described. It is known that those who return by the southern route are concentrated at ZALAEGERSZEG. The reported registering of redefectors in ZALAEGERSZEG is in line with the procedure applied at the GYOR redefection center, which is another processing point for redefectors. The discriminatory treatment given to redefectors is in no way surprising. However, such concrete details as given here are reported for the first time.

x x x

Forrás első ízben 1957 január hetedikén menekült át - tengerentúlra való kivándorlás szándékával - Austriába. A Steiermark-i SCHIELLEITENben érte február első napjaiban apja távirata, amelyben súlyos beteg anyjához hívja. A WIEN-i magyar követség engedélye alapján február 10-én RÁBAFÜZESnél tért vissza Magyarországra, tizenkettőmagával.

A határon, előadása szerint, mint "bűnözőket" kezelték őket. Mindenkit megmotoztak. Zsebeiket ki kellett üríteni, utána végigtapogatták őket. Poggyászukat hasonló szigorúsággal vizsgálták át. Elvenni semmit sem vettek el. Jóllehet többeknek új holmija is volt, vámot senki sem fizetett. A vizsgálat alaposságából arra lehetett következtetni, hogy fegyver, vagy robbanóanyag után kutatnak. A vizsgálat után, katonai őrizet mellett indították őket utba ZALAEGERSZEGre.

ZALAEGERSZEGen a Hazatelepítési Központnál (Várkör 1-3 szám, Telefon 430) csoportjukat négy napig tartották vissza. Kihallgatásukra csak a negyedik napon került sor, mert a karhatalom idejét az épület pincéjében összezsúfolt "néhány száz összefogdosott" nyilvántartásbavétele vette igénybe. Ezeket az embereket a hatóság a beígért márciusi forradalomtól való féltében, biztonsági okokból tartóztatta le és gyűjtötte össze ZALAEGERSZEGen. (Állítólag mind a délnyugati Dunántulról voltak. Amint később forrás értesült, ZALAEGERSZEGről KISTARCSAra szállították őket.)

Forrástól, kihallgatása alkalmából csak annyit kérdeztek, hogy mikor szökött el Nyugatra, melyik táborban (vagy táborokban) volt és ott milyen bánásmódban részesítették.

Személyi Igazolványa helyett egy "Igazolás"-t adtak, amelyen 1957 február 14-i keltezés és 2906-os szám áll. Az igazolás szövegéből kitűnik, hogy személyi igazolványát bevonták. Mozgási szabadságának korlátozására különben a szövegből következtetni nem lehet. A gyakorlatban azonban - mint mondja - "megbélyegzett embernek" számított, mert amikor kórházban lévő anyja meglátogatása végett SZOMBATHELYre akart beutazni, a határőrség levette a vonatról. Kérdezősködésére a katonák azt mondták, hogy állandó lakhelyét legfeljebb tíz kilométer távolságra hagyhatja el, de a határ irányába, például SZENGGOTTHÁRDra egyáltalában nem mehet.

Amikor forrás egyik rendőr ismerősétől mihez tartás végett felvilágosítást kért, az közölte, hogy ha a fia nem egy határ közelében lévő gépállomáson dolgoznék, ahol szükség van rá, falujába való visszatérését, - miután a falu a nyugati határ közvetlen közelében van - sem engedélyezték volna. Kivételt csak igen indokolt esetben tesznek, mint például a SZENGGOTTHÁRD-i Kaszagyár néhány dolgozójával, mivel a gyárban a város elnéptelenedése következtében nagy a munkáshiány.

Ugyanekkor azt is megtudta, hogy a nyugatról visszatérők közül - az érvényben lévő rendelkezések szerint - az értelmiségiek régi munkakörükben több még szükség esetén sem alkalmazhatók.

Amikor forrás megtudta, hogy a környék falvaiból többetket - köztük olyanokat is, akiknek a forradalmi eseményekben semminemű szerepe sem volt - március hó folyamán letartóztattak, határozta el, hogy Magyarországot ezuttal végleg elhagyja.